

Адыгеим зеклохэр нахьыбэу къаклохэ хъугъэ

**Урысые Федерацием
зеклоным
зыщегъэушъомбгъугъэным
фэгъэхьыгъэ зэхэсыгъоу
Къэралыгъо Советым
ипрезидиум Ялтэ
щырилагъэр зерищагъ
УФ-м и Президентэу
Владимир Путиным.**

— Дунаим зеклоным зызэрэщиушъомбгъурэр, лъэпкъ экономикэхэм илахъэу ахэлъми зэрэхьорэр тэшлэ. Зэрэхъу хабзэу, зеклохэр къещэллэгъэнхэмкӀэ зэнэкъокъушхо макло, лӀкыбым кыкыӀрэ хьакӀэхэр къещэллэгъэнхэмкӀи ары. Мыщ дэжыым тикъэралыгъо щыпсэу-хэрэри ащ имыкӀхъу загъэпсэфынэуи шыгъэн фæе, — кыӀуагъ Владимир Путиным.

Зеклоным изегъэушъомбгъун шъолъырыбэ нахъ лъэшэу пылты зэрэхъугъэри Президентым кыыхигъэщыгъ. Зеклоным пыл комплексхэр жъугъэу ашӀых, зэтырагъэпсыхъэхэ хъугъэ. Къэралыгъом ит хьакӀэхэм япчъагъэ фэдитлоу хэ-хъуагъ. НахьышӀум ылъэныкъокӀэ зэхъокыныгъэхэр щыӀэх. Гушылэм пæе, 2014-рэ илъэсым Урысыем зыщызып-лтыхьагъэхэм япчъагъэ процент 30-кӀэ нахьыбэ хъугъэ ыкӀи нэбгырэ мил-лион 41,5-м нэсыгъ. Ащ нэмыкӀэу зеклоу кыхьагъэхэм япчъагъэ процент 16 хэ-хъуагъ.

Зеклоным изегъэушъомбгъун ылъэ-ныкъокӀэ Адыгеими хэхъоныгъэхэр ышӀыгъэх. Мы илъэсым имэзих зеклоу тишъолъыр кыхьагъэр проценти 10-кӀэ нахьыбэ хъугъэ икӀыгъэ илъэсым мыщ ифэдэ иуахътэ егъэпшагъэмэ. ЗеклонымкӀэ ыкӀи зыгъэпсэфыплӀэхэмкӀэ АР-м и Комитет кызэритырэмкӀэ, илъэсныкъом зекло мини 110-рэ фэдиз Адыгеим къэкӀуагъ.

Зы мафэ е мэфэ зытлушъырэ рес-

публикэм щылӀнхъу тпэгъунэгъу шъолъырхэм къарыкӀыхэрэм япчъагъи хэ-хъуагъ. Нахьыбэу Адыгеим къаклохэрэр Къыблэ федеральнэ шъолъырым хэ-хьэрэ регионхэм ащыщхэр ары, ау гъэмафэм анахъ чыплӀэ чыжъэхэми машинэхэмкӀэ къарыкӀыхэрэм ахэхъо. Хабзэ зэрэхъугъэу, Тыркуем, Сири-ем тилъэпкъэгъухэр къарэкӀых. Мы илъэсым апэрэу Италиемрэ Израильрэ къарыкӀыгъэ купитӀу щыӀагъ.

Лъэпкъ шхыныгъохэм ямэфэкӀхъу къушъхъэхэм ащызэхъэхэрэми цыфыбэ къыращалӀэ. Адыгэ хьалыжъом, къэ-бым, къужыым ямафэхэр гукъэкӀыжъ лӀшлоу ыкӀи дахъу бэмэ агу къенэ-жъых.

ЗеклонымкӀэ ыкӀи зыгъэпсэфыплӀэхэм-кӀэ АР-м и Комитет кызэрэщалауагъэм-кӀэ, гъэмэфэ зыгъэпсэфыгъор ары зе-клохэм анахъэу кыызфагъэфедэрэр тиреспубликэ зэрагъэлъэгъунымкӀэ, ичыл-плӀэ дахэхэр къакӀухъанхэмкӀэ. Ау илъэс реным якъакло зэпыурӀ. Джащ пæе зеклоным тегъэпсыхьагъэу лӀф зышӀэрэ хьызмэтшӀаплӀэхэм ямылӀку-хьызмэт зехъан кыкӀэкӀорэ ахъщэм илъэсым ыкӀэ нэс хэхъонэу ежэх.

— Ащ дыкӀыгъоу анахъэу аналэ зыты-рагъэтырэр фӀэл-фашӀэу зэшӀаххэрэм ядэгъугъэ хэгъэхъогъэныр ары. Ащи Адыгеим зеклохэр нахъ къырещалӀэх. Ахэм афэгъэзэгъэ хьызмэтшӀаплӀэхэм, зыгъэпсэфыплӀэхэм аужырэ уахътэм агъэфедэрэ шыкӀлэ-амалхэр алэ кы-

рагъахъэх, туроператорхъу ыкӀи ту-рагентхъу Урысыем инэмыкӀ шъолъыр-хэм лӀф ащызышӀэхэрэм зӀпхыныгъэ адырӀлӀу адӀлажъэх, — кыщыхагъэ-щыгъ комитетым.

Адыгеим ипроектхъу зекло-зыгъэ-псэфыплӀэ зэхэтэу «ЛӀгъо-Накъэ икӀэ-лапчъэхэр» ыкӀи зекло-зыгъэпсэфыплӀэ паркэу «Джэнэт» зыфилохэрэм экс-пертхэм осэ ин афашӀи, федеральнэ

программэу «УФ-м илӀклоцӀ зеклохэм ыкӀи кыхьэхэрэм язеклон изегъэушъом-бгъун» зыфилоу 2011 — 2018-рэ илъэс-хэм ателытагъэм хагъэхьагъэх.

Аужырэ илъэситфым тиреспубликэ икӀушъхьалъэхэм язэтэгъэпсыхъан, зеклоным епхыгъэ бизнесым изегъэ-ушъомбгъун сомэ миллиарди 3 фэдиз пӀауагъэхьагъ. Зеклохэм агъэфедэн альӀкышт псӀуалъэхэм яшӀын жъугъэу пылтых — хьакӀэщ цыкӀухэр, псӀупӀэхэр, кемпингхэр, гъогугъунэ шха-плӀэхэр ыкӀи нэмыкӀхэр къалӀэтых, зэты-рагъэпсыхъэх. Къэгъэлъэгъон шъхьалӀэхэм зэрахъхъуагъэм нафэ къешӀы Адыге-им зеклон ыкӀи хьакӀэщ бизнесыр тэ-рӀзэу зэрэщыгъэпсыгъэхэр. Ар рес-публикэ хабзэмрэ бизнесымрэ зэра-хьэрэ лӀфыгъохэм якъэгъэлъэгъон.

Комитетым кызэрэщыхагъэщыгъэм-кӀэ, мы лъэныкъомкӀэ лӀфхэр зэрӀклорэм АР-м и ЛӀышъхъэу ТхьакӀушынэ Ас-лъан ежъ ышъхьӀкӀэ ыналэ тет ыкӀи тапӀкӀи ахэр лъагъӀекӀотӀэщтых.

Мэкъумэщ ермэлыкъхэр гъогухэм алуашӀыхьащтых

Сатыу лӀфшӀӀаным зегъэушъомбгъугъэ-ным епхыгъэ лӀфыгъохэмкӀэ Коорди-национнэ советым изичэзыу зэхэсыгъоу Адыгэ Республикэм экономикэ хэхъо-ныгъэмкӀэ ыкӀи сатыумкӀэ и Мини-стерствэ щыкӀуагъэм 2015-рэ илъэсымкӀэ ыкӀи 2016-рэ илъэсым иапэрэ мӀэзицӀкӀэ советым лӀфӀу ышӀӀэщыр щырахъухьагъ. Ащ хэхьагъэх изын ямылӀу автомо-биль гъогухэм, мыщ кыхеубытэ гъо-

гоу М-4 «Дон» зыфилохэр, сатыушы-плӀэхэр къазэрэщызылауххэрэм пӀшӀуе-клорэ лӀфшӀабызэхэр.

Мы зэхэсыгъом хэлэжъагъэх рес-публикэм иминистерствэхэм ыкӀи иве-домствэхэм, имуниципальнэ образова-ниехэм ялӀыкӀохъу экономикэм илӀфы-гъохэм афэгъэзагъэхэр, джащ фӀдӀу Адыгэ Республикэм хэгъэу лӀклоцӀ лӀф-хэмкӀэ и Министертвэ илӀфышӀлӀэхэр.

Рахъухьагъэм кызэрэдилытӀэрэмкӀэ, лӀоныгъом ыкӀэм нэс Адыгэ Респу-бликэм экономикэ хэхъоныгъэмкӀэ ыкӀи сатыумкӀэ и Министертвэ чыплӀэ зыгъэ-лорышӀагъыным икӀулыкӀухэр игъусэхъу гъогухэм къапӀлӀу чыплӀэхэм хэбзӀнчъэу ащашӀыгъэ сатыушыплӀэхэр къалъытэ-хэзэ атхыщтых.

Адыгэ Республикэм архитектурэмрэ къӀэлъэгъэпсынымрӀкӀэ и Комитет пшъэ-

рылӀ фашӀыгъ гъогухэм къапӀлӀу чыплӀэ-хэм ащ фӀдӀэ псӀуалъэхэр зэращагъэ-псыщтхэмкӀэ шӀӀпхъэ зыкӀхэр ыгъэнэ-фӀнхъу. Ащ нэмыкӀэу сатыушыным епхыгъэ псӀуалъэхэм ялӀофшӀлэн зэрэ-зэхъагъэм епхыгъэ лӀфыгъохэмкӀэ «лине-плъырым» илӀофшӀлэн ыублӀэщ, — кыщы-лауагъ Адыгэ Республикэм экономикэ хэхъоныгъэмкӀэ ыкӀи сатыумкӀэ и Ми-нистерствэ.

Советым лӀф зӀришӀлӀэщт шыкӀлӀу аухэсыгъэм хэхьагъэх чыплӀэхэм мэкъу-мӀэщ товархэр къащызышӀыхэрэм къа-хьыжыыхэрэр сатыушыплӀэхэм зӀралӀкӀа-гъэхьащтым, ермэлыкъ сатыум зегъэ-ушъомбгъугъэным, гъомылапхъэхэм ящынӀэгъончъагъэ тӀрӀзэу улпӀӀкӀугъэным ыкӀи нэмыкӀхэм япхыгъэ лӀфыгъохэр.

РеспубликэмкӀэ бжыхъасэхэм ялұхыжыын бэмышӀу аухыгъ. ГъэхъэгъшӀухэр ялэху чыгулэжхэм Ионыгъошхор зэшӀуахыгъ, зэкӀэмкӀи бжыхъасэ тонн мин 500,4-рэ республикэм кышпахыжыгъ. Илъэс кӀэс лэжыгъэу кырахыжырэмкӀэ Кошхъэблэ районым пэрытныгъэр ылыгъ. Мыгъэ ялофхэм язытет зэдгъэшӀэнэу тыщылагъ, Кошхъэблэ районым мэкъу-мэщымкӀэ игъэлорышӀаплэ ипашу Сэмэгъ Заур гушыгъу тыфэхуыгъ.

Губгъо ИофшӀэнхэр чанэу зэшӀуахыгъ

— Заур, охътэ кӀэклым кыыклоӀ Ионыгъошхор шъуухыгъ. Сыд фэдэ гъэхъагъа шъуиӀэхэр?

— Ионыгъом фэхуыгъэ кӀэхуэху зэфэтхысыжыгъэхэм тагъэразэ, чӀэнагъэ фэмыхъоу тигубгъохэм арылыгъэ лэжыгъэ шъхъалэхэр аугъоижыгъэх. Адыгэ Республикэм мэкъу-мэщымкӀэ и Министерствэ кыгъэуцугъэ пшъэрылым диштэу, чыгоу тилэм ипроцент 50 фэдизым мы илъэсым бжыхъасэхэр ащытшӀагъэх. ЗэкӀэмкӀи хъэ гектар мини 3-м ехъу, рапс гектар мин 1,6-рэ ыкӀи коц гектар мин 14-м ехъу тилагъэх. Илъэс кӀэс районым ихъызмэтшӀаплэхэм лэжыгъэ бэгъуагъэ къахыным фэшӀ эрифэ-шъуашу мэлажъэх. Игъом чылэпхъэ лъэпкышӀухэр чыгум рагъэкӀугъэх, минеральнэ чыгъэшӀухэмкӀэ тӀогъогогъо яшӀушӀагъэх, уцыжхэр къамыгоонхэм, уз зэфэшъафхэр къамыузынхэм фэшӀ Иоф адашӀагъ. Ащ ишӀуагъэкӀэ хъэ гектарым гурытымкӀэ центнер 50 кытыгъ. ГъэрэкӀорэм елытыгъэмэ, ар центнер 12-кӀэ нахыб, коц гектарым гурытымкӀэ центнер 55,5-рэ кырахыгъ, ари 2014-рэ илъэсым елытыгъэмэ, центнери 5-кӀэ нахыб. Лэжыгъэу лұахыжыгъэр анахъ хъызмэтшӀэпӀэ инху зэшӀокӀи зилэхэм агъэтылыгъ. Ащ фэдэ амал зимылэхэм соми 7 — 8-кӀэ ащагъ.

— Ионыгъом изэхъэн-

кӀэ анахъ къахъшыгъэ хъызмэтшӀаплэхэм ацӀэ кыепӀуагъэмэ дэгъугъэ.

— Ахэпхын ахэмытэу зэкӀэми чанэу Иоф ашӀэ. Арэу щытми, анахъэу хэзгъэунэфыкӀымэ сшӀоигъор Зыхъэ Зураб ихъызмэтшӀаплэ. РайонымкӀэ анахъ лэжыгъэ бэгъуагъэ зичлыгу кызыхыгъэхэм ар ащыщ. Республикэ зэнэкъокъумкӀэ ащ ятӀонэрэ чыплэр кыдихыгъ. Чылапхъэу «Адель» зыфилорэр зыщипхыгъэ хъасэм центнер 90-м ехъу кырихыгъ. Комиссие зэхатщи, тыщытэу комбайнэр хъасэм хъагъ, кырихыжыгъэ коцыр защечым, зэкӀэми тымыгъэшӀэгъон тӀэкӀыгъэп. ЫпэкӀэ ащ фэдэ лэжыгъэ тыди кышыражыгъэу зыми кышӀэжырэп. Джащ фэдэу кӀэгъэлъэгъон дэгъухэр ялэх Алексей Ушнаренкэм, Юрий Блудовым, Кобл Алий.

Комбайнэхэм атесху лэжыгъэ хъасэхэр лұзыхыжыгъэхэм, машинэхэм арысху, тракторхэм атесху лэжыгъэр зезыцагъэхэм, хъамэхэм атетху Иоф зышӀагъэхэм Ионыгъошхом ялахышӀу хэлъ. Шышхъæлум и 28-м лэжыгъэм и Мафэу тирайонкӀэ хэдгъэунэфыкӀыштым Ионыгъом чанэу хэлэжыгъэхэр щыдгъэшӀоштых.

— Ионыгъор зэрэкӀоштыр лъэшэу зэлытыгъэр комбайнэ пчъагъэу

ащ хэлэжыгъэр ары. Мы лъэныкъомкӀэ гу-мэкӀыгъо шъуиӀагъа?

— ЗэкӀэ бжыхъасэу тилагъэр чӀэнагъэ фэмыхъоу игъом зэрэ-лұтхыжыын тӀэкӀыштыр техни-кэмкӀэ тызэтэгъэпсыхъагъ. Мыгъэрэ Ионыгъом комбайни 100 фэдиз хэлэжыгъ. Илъэс

кӀэс техникэу тирайон итым кыыхъэу, программэ зэфэшъхъафхэр, кӀэралыгъо лэпылэгъур кызыфагъэфедэхэзэ техникакӀэ тичыгулэжхэм зэрагъэгъоты.

— Заур, бжыхъасэхэм анэмыкӀэу шъуирайон-кӀэ сыда джыри шъуздэлажырэп?

— Гъэтхасэхэм ягугъу кӀэпшынын хъумэ, мы илъэсым натрыф гектар мини 7-м ехъу тыхъызмэтшӀаплэхэм ашӀагъ, гъэрэкӀо елытыгъэмэ, пчъагъэм гектар мини 2 хагъэхъуагъ. Ащ ишӀуагъэкӀэ тыгъэгъазэу районым шӀагъэм ипчъагъэ нахъ макӀэ хъугъэ. Ащ уимыгъэгъушӀонэу щытэп. Сыда плэмэ, севооборотымкӀэ уеплӀымэ, тыгъэгъазэр зытелыгъэ чыгум мы культурэ дэдэр темылъхъажэу илъэси 6 — 7-м зигъэпсэфын фае. Мыгъэ районымкӀэ тыгъэгъэзэ гектар мини 8 тилэр. Гъэтхасэхэм япроцент 80-р игъом апхыгъагъ, непэ ахэм язытет уигъэрэзэнэу щыт, ау гужуагъэу апхыгъэ хъасэхэм гугъэплэхо афитилэп. Тхъамафэм ыкӀэ нэс тыгъэгъазэм илұхыжыын тичыгулэжхэр ыуж ихъаштых.

ЫпэкӀэ кыыхъыкыгъэу мы илъэсым помидор, нэшэбэгъу, картоф, нэшэ-хъырбыдхэр тичыгулэжхэм ашӀагъэх. ЗэкӀэмкӀи нэшэ-хъырбыдз гектар 39,7-рэ, хэтэрыкӀ гектар 21-рэ, картоф гектар 20 ялэх. Мы культурэхэм ялэжыын зыкӀэгъэлъыжыгъэн фае, ащ тишъыпкӀэу ыуж тит. КъэкӀорэ илъэ-

сым ахэр зыщытшӀэштхэ чыгум хэдгъэхъон тимурат.

— Бжыхъасэхэм япхыын непэ-неушэу аублэшт. Чылапхъэхэр шъуиӀэхэ?

— Илъэс кӀэс чылэпхъэ лъэпкышӀухэр зыгъэфедэхэрэ хъызмэтшӀаплэхэм япчъагъэ хэхъо. Ахэм къагъуэлэ чыгум хэмылхъагъэр кызэрэхэмы-хыжыштыр. Мэкъумэщ фермер хъызмэтшӀаплэху Зыхъэ Зураб, Светлана Брянцевар зипащэхэм ежъ яхъасэхэм чылапхъэ хъуштыр бжыхъасэхэр къащэгъэкӀых. Краснодар мэкъу-мэщымкӀэ шӀэныгъэ-ушэтыплэ институтым ахэм зэпхыныгъэ дырӀау Иоф зэдашӀэ.

Мы илъэсми чыгоу тилэм ипроцент 50 фэдизым бжыхъасэхэр щытшӀэнэу тэгъэнафэ. Непэрэ мафэм ехъулӀу хъызмэтшӀаплэхэм гектар мини 7-м ехъу дисковать ашӀыгъ, гектар мини 3-м ехъу ажъуагъ. Зэрэжоркыгъэм жъоныр зэпигъэуагъ, джы ошххэм ауж ИофшӀэным яшъыпкӀэу ыуж ихъажыштых.

— Заур, былымхъуным-кӀэ шъуиӀофхэм язытет сыд фэдэ?

— Непэрэ мафэм ехъулӀу районымкӀэ былым плэшъэ мини 9-рэ мэлъшхъэ мин 18-рэ тилэх. Къэлогъэн фае кӀэралыгъо программэху аштагъэхэм яшӀуагъэкӀэ былымшхъэу тилэм ипчъагъэ хэпшыкӀэу зэрэхэхъуагъэр. Гушылэм пае, программэхэр зыщылэхэм кышгъэгъагъэу мэлъшхъи 120-кӀэ, былым плэшъэ 50-кӀэ пчъагъэм хэхъуагъ.

ТирайонкӀэ былымхъуным яшъыпкӀэу пылхы ыкӀи гъэхъэгъэшӀухэр ялэх ЕмыкӀ Аслъан, Мамыжъ Арамбий, МэрэтыкӀо Казбек. Чыгулэжыным нэмыкӀэу былымхъуным ишъыпкӀэу пылхъ хъызмэтшӀаплэу «Ренессанс» зыфилорэм ипашу Бзэсэжъ Аминэ. Непэрэ мафэм ехъулӀу ахэм былым лұсхэр агъэхъазырых. Силос ашӀырэ натрыфым илұхыжыын аублагъ. Ар гектар 500 фэдиз мэхъу. Зы гектарым центнери 100 — 120-рэ кыеты.

ПИАТЫКЪО Анет.

Сурэтхэр Ишъынэ Аслъан тырихыгъэх.

«Укьэзыльфыгъэ нахьы узыпугъ» сыдигъуи адыгэхэм аю. Непэ зигугъу къэтшы тшюигъо бзыльфыгъэм ежъ не сабыитюу ыптурэм нэмыклэу пшъэшъитф клэлэцлыклу Унэм кырищыгъэу ыналэ атырегъэты. Анна Черкашинам изакъоу сабыи 7 алъэ тырегъэуцо. Унэгъо зэгурыложьыр гүфэбэныгъэ зэфырялэу мэлсэу, игуапэу юфтхэбзэ зэфэшхьафхэм ахэлажэ.

Унагъом илэшлугъэ зэхаригъэшлагъ

Имье сабыхэр зыпурэ унагъохэм афызэхэщэгъэ апэрэ Урысые зэнэкъокъоу «Наши истории» зыфилорэм Анна Черкашинар ипшъашъэхэр игъусэу хэлажэ. Елена ыкли Геннадий Тимченкэхэм зэхэщэгъэ шлушлэ юфтхэабзэм апэ зитхыльхэр зыгъэхыгъэхэм бзыльфыгъэр ащыщ.

— Тиунагъоклэ зэнэкъокъухэм, юфтхэбзэ зэфэшхьафхэм чанэу тахэлажэ, — къелуатэ Аннэ. — Мы зэнэкъокъур зэрзэхэщэгъэр блэкыгъэ илгъэсым форумэу сыздэщылагъэм щызэхэсхыгъагъ. Сыхэлэжэнэу сыгу кыхыагъ ыкли гухэлъэу силэр сипшъашъэхэм къафэсютат. Тиунагъоклэ зэрэтихабзэу, ахэм кыздырагъэштагъ, зэнэкъокъум зыфэдгъэхэзырынэу едгъэжыагъ.

Юфтхэабзэм ищыклагъэхэр ахэм псынклэу агъэхэзырыгъэх. «Наши истории» зыфилорэ зэнэкъокъум ятхыгъэ агъэхыгъ. Черкашинхэм яунагъо щылаклэу илэр, яухэты зэрагъаклорэр клэлэу ащ кыщыралотыкыгъ.

— Ыпэкли мыщ фэдэ зэнэ-

къокъухэм бэрэ сахэлэжыагъ. Ащ кыхыагъэу тищыланэныгъэ гъогу кызылотыкылар тхыгъэр зэхэзгъэуцоньыр кын кысфэхугъэп, — игушылэ лгъэгъэкулатэ бзыльфыгъэм. — Нэужым кызырэнэфагъэмклэ, зэнэкъокъум апэ агъэхыгъэхэм титхыгъэ ахэтыгъ.

«Наши истории» зыфилорэ зэнэкъокъум изэфэхысыжхэр шэклогъум къэнэфэщтых. Юныгъо мазэм иклэух нэс хэлэжээн шюигъоныгъэ зилэхэм зэклэми ялофшлагъэхэр агъэхын алъэклищт.

Аннэ илгъэс 48-рэ ыныбж. Ыпэклэ кызырэнэщыгъэхэщыгъэу, бзыльфыгъэм изакъоу пшъэшъи 7 еплу. Ежъ сабыитлу илэу имыехэм ыналэ атыригъэтынэу, ыгъэсэнхэу, нэмыкл пшъашъэхэр иунагъо щыщ ышлынхэ гухэлъыр кызырэнэфэуцым тыклэмыупчлэн тлэкыгъэп.

— Сипшъэшъэ нахыжыагъ Ульянэ искусствэхэмклэ колледжэу Мыекыуапэ дэтыр кыухыгъэу ишлэныгъэхэм ахигъахэ шюигъоу Краснодар зигъэ-

зэгъагъ. Нахыкылау Полинэрэ сэрырэ тизакъоу унэм тыкыи-нэщтыгъ. Пшъэшъэ закъор сшломэклагъ. Джыри нэмыклэхэм сигуфэбэныгъэ апэгъохын, гъэсэпэхыдэ язгъэгъотын амал силэу зыслытэжыщтыгъэ.

Зыгъэпсэфыгъо уахэтэм клэлэцлыклу Унэм кычищызэ сабыи ибэхэр Аннэ ыдэжъ кыищэщтыгъэх. Цыфхэр зэрэпсэухэрэр зэхашлэным, унагъом илэшлугъэ къагурылоньым бзыльфыгъэр пылыгъ. Етланэ ыпунэхэу къалихыгъэу ригъэжыагъ.

— Сабыим апэрэ лъэбэкъур уиунэ кызырэнэридзэу шлулэгъуныгъэ ин кыфэушчирэп. Ориджащ фэдэу гүфэбэныгъэ нэгъэуплэлэгъум фыуилэрэп, — къелуатэ тигушылэгъу. — Сэ клэлэцлыклу музыкальнэ еджаплэм клэлэгъаджэу илгъэс пчъагъэм юф щысэшлэ. Ащ кыхыагъэу пстэуми апэу згъэуцурэр гъэсэпэхыдэ язгъэгъотыныр ары. Етланэ ащ голъэу гүфэбэныгъэри къэкло. Уиунэ кыищэжъэ цыфым угу илгъыр зэклэ пэгъохы, уахэтэ зытекыклэ ащ уесэ, шлулэгъуныгъи фыуилэ мэху.

Аннэ ипшъэшъэ нахыжыагъ Ульянэ унэгъо дахэ илэ хугъэу Краснодар щэпсэу. Ащ кыи-кыи-кыи Полинэ колледжыр диплом пльыжыклэ мыгъэ кыухыгъэ ыкли ишлэныгъэхэм ахи-гъэхонэу Краснодар зигъэзагъ. Аннэ Андырхъое Хъусен ыцлэ зыхыырэ колледжым щеджэ. Ангелинэрэ Иванессэрэ илгъэс 14 аныбж, Мыекыопэ гурыт еджаплэу N 2-м щеджэх, Наташэ илгъэс 13 ыныбж, Ангелинэ — 10. Ахэри гурыт еджаплэм щеджэх.

Апэрэу иунэ ыпунэу кыищэгъэхэр зэшыпхуэхэу Аннэрэ Иванессэрэ. Ахэм гумэ-

кыгъо кыфахынынэу, мыдэлонхэу, кын рагъэлэгъунэу бзыльфыгъэр егупшысагъэп. Пшъэшъэ нахыкылар унагъом хэмызагъэу, зэгурымылоныгъэ яунэ илгъы хугъэ. Ау гумэкыгъоу къэуцугъэм бзыльфыгъэр ыгъэщынагъэп. Иванессэ клэлэцлыклу Унэм ыщэжынынэу ыгу кыиригъэхэагъэп. Гүфэбэныгъэ пгъохызэ, унагъом зэгурылоныгъэ илгъыным фэбанэзэ, чыплэ кынэу зэрыуцагъэм кыи-кыи-кыи ылгъэкыгъ.

— Зэгурылоныгъэ тиунагъо илгъыным темызэщэу ыуж тит. Пшъашъэхэм гүфэбэныгъэ зэфырялэу, зэдэлэжхэу псэунхэм фэсэгъасэх, — къелуатэ Аннэ. — Сиунэ ис клэлэцлыклухэр зэклэ музыкальнэ еджаплэм щеджэх. Шэнышлу тфэхугъэу спектаклэхэр тэгъэуцух, тилахыльхэр къетэгъэблагъэх, ахэм гъэхэагъэу тилэхэр ятэгъэлэгъу. Пшъашъэхэм зэклэ ежъ-ежырэу агъэхэзыры. Къашъохэр зэхэгууцощтхэми, оредыр кыи-кыи-кыи сурэтхэр ашлыщтхэми лэпылэгъу зэфэхужыых. Джащ фэдэу зы юфым зэгъусэхэу пылгъэ зыхыуклэ нахэ зэсэщтых, гүклэгъуныгъи зэфырялэ хууш.

Аннэ ылыгъынэу пшъашъэ нэмыкл кызыралымыхырэм гүлымытэн пльэкыларэп.

— Сиунагъо хульфыгъэ исэп. Кларэм ты ищыклагъ. Сабыир ащ лыплгъэщт, фэдэу зышлыщт. Тым клэлэцлыклым кыи-кыи-кыи шлэныгъэхэр ным ригъэгъотынхэ ылгъэкышчтэп, — игупшысэхэм ташегъэгъуазэ тигушылэгъу. — Пшъашъэхэм гъэсэпэхыдэу ясложтыр, лгъа-гъоу зытезгъэуцощтхэр сэшлэ, сыда плэмэ сасыеу нэбгыритлу згъэсагъэ. Ащ нэмыклэу, еджаплэу юф зыщысшлэрэм нахыбэрэмклэ кыи-кыи-кыи пшъашъэхэр ары. Ахэм узэ-радэзеклоштым, гъэсэнэгъэм-клэ нахэ уналэ зытебгъэтын фэе лгъэныкыохэм дэгъоу са-щыгъуаз.

Урысыем щызэхэщэгъэ юф-тхэабзэу «Радио России. Поезд надежды» зыфилорэм юф зышлэрэр илгъэси 10 хугъэ. Ащ пшъэрылгъэу илэр сабыи зыплу зышлөгъо унагъохэр клэлэ-цлыклу унэхэм ащэнхэр, сабыи ибэхэр цыфхэм арагъэ-лгъэгъунхэр, арагъэшлэнхэр ары. Унагъо, ны-ты зимылэ клэлэ-цлыклухэм япчъагъэ нахэ маклэ зэрашыщтым акцием иклэщаклохэр яшыпкыэу пылгъых. Ахэм юфтхэбзэ гъэшлэгъонхэр зэхэ-щэх, мы гумэкыгъор цыфхэм нахэ арагъэшлэным пылгъых. Мэшюкум зэрэхэгъэгъоу кыи-кыи-кыи хуагъ, чыплэ зэфэшхьафхэм ащыпсэурэ унагъохэу сабыи зыпунэу фаехэмрэ клэлэ-цлыклухэу ны-тыхэр зилэнэу клэ-хэопсыхэрэмрэ зэрагъэгъотых. Мы юфтхэабзэм илгъэси 3-клэ узэклэлэбэжымэ, Аннэ хэлэжыагъэ ыкли кыалэу Уссурийскэ пшъэшъитлу кыирищыгъ.

— Бжыхэм мы юфтхэабзэм сыхэлэжэнэу кыи-кыи-кыи ащ сигуапэу сыклошт. Мэшюкур Иркутскэ клошт. Мы уахэтэм тхылгъэу ищыклэгъэщтхэр сэгъэ-хэзырых, бжыхэм зэшыпху пшъэшъитлуклэ сиунагъо нахэ ины хуунэу сэгугъэ, — игу-гъаплэхэр Аннэ кыи-кыи-кыи.

ГЪОНЭЖЫКЪО Сэтэнэй.

Джыри си Едэпсыкъоешхо сыдэт

(Къызыкълъыкълорэр
шышхъэлым и 12-м
къыдэкълыгъэ номерым ит).

Тичылэ сэмэркъэу дахи дэ-
лпыгъ. Пчыхъэшхьапэм хьа-
блэ шъуэу къызэрэуагъоих-
рэм бэрэ къалоу зэхэсхыштыгъ.
Клалэ горэм пшъашъэ къыдэ-
мыкълу зызэхыхыкълэ, щыхъэзэ
алоштыгъэ: «Одэ Рэхъо лъаш,
Титыу лъаш, Хьэнэхъо лъаш
алоу дерэцхэри орэкълэ, къы-
дэмыкълэм шъульэгъун. Ахэм
къытырамыгъанэрэ шылэп, хьам-
плъыжъ клэтларкъор яджыбэ
иль». Хьамплъыжъ клэтларкъор
зыфэдэр къызгурымылоу бэрэ
сыхэтыгъ.

Тэкълэ тешлагъэу сянэрэ сэ-
рырэ хатэм тыхэтэу, натрыфэу
тхъэпитлэу къэхъугъэр къэтпкы-
хъэзэ, сеупчылъыгъ: «Сыд ллэ-
ужыгъуа хьамплъыжъ клэтлар-
къор?». Сянэ щыхыгъэ, къызэ-
рэсилоштыр ымышлэу зипплъы-
хы, хьамплъыжъ цыкълуу уц
члэгъым къычлэхъушъуыгъэм
лъыуагъ. Хьамплъыжъым клелэ-
жыгъ, ау клэтларкъоу къы-
пызыгъэм зыреутэкълыжышъ
члэшхъашъом телъ. «Джа-
ры хьамплъыжъ клэтларкъор.
Уиджыбэ ур иплъхъэмэ, сыд
къыуишлэщтыр? Уигъэлыджымэ
уигъэхъысэ пшъхъэ зэрифэ-
кълышт. Сэмэркъэумэ, зэпеожьы-
хэмэ, зэрэгъэхъысэ, Рэхъо
лъаш, Титыу лъаш, Хьэнэхъо
лъаш алоу пшъашъэр псэлъы-
хьор зыфащэрэм сэмэркъэур
ратлупщити, ышъхъэ зэлагъа-
хъэти, къытырагъанэщтыгъ».

Хьэнахъо дэгъоу къэсэшлэ-
жы. Тигъунэгъу Тао ышыгъ.
Тао ыкълэ закълу Кимэ къы-
зещэм, а джэгум чыслэгъу-
гъагъ. Яунэ лупэ къужъ чыгы-
шоу лутым члэзэрэмыгъафэу
зэрэчылэу джэгум къекълугъагъ.

Пчэгур инэу зэлухыгъ. «Хьэ-
нахъо къэжыгъашъ!» — алош,
купыр зэрэгъэкуо. Сынэгу
джыри клэт: лэе-таеу, къуащэу,
бытэу зыкышлэсэ, Хьэнахъо
пчэгум къылъэдагъ. Зы бгъумкълэ
зэхэт купмэ аклэрэлъадэшъ,
зызэралушлэхъэрэм пщынаом
дыригъаштэу цыргъ-щыргъ ма-
къэр пщынэм къырегъэкълэ.
Хьакъу-жъокълу зыкылэтыгъ.
Хьэнахъо ылапшъэхэмкълэ бжъэ-
къуитлэ тетым фэдэу зыкы-
шлэшъ, купмэ ахэлъадэ. Бзы-
лъфэгъэхэр зэрэгъэхъысэ,
зыкырамыгъэубытэу зэхэхъу-
шъутыжы. Хьэнахъо икълэ-
шъуакълэ кыкыларэри, купыр зы-
фащырэри къызгурымылоу сы-
щытысэ, зэрэгъэкуом хэтхэу
щегум шыуитлэу къыдэхъагъ. Ты-
раушъокълуагъэу унэм ехъэх.
Зыр унэм ихъагъ, адрэр пчъэ-
лупэм лууцауагъ. Шым тесым
бэщыр ылыгъэу, унэ клоулым

идэпкъ клэижыгъакълэ къыгъэ-
такъозэ, къырегъэтэкъохы. Унэр
цыкълу, шыр ифэрэп, штагъэшъ,
мэщыщы. «Нысэр хъупхъэмэ
къэлъэгъошт» алошъ, къэмыу-
цухэу унэ клашъор агъэтакъо.
Шым ыпхэ къысфэгъэзагъ.
Къысэшъутырынклэ щынагъо
шъхъае, хъурэр зэрэсшогъэ-
шлэгъоным ишъуагъэкълэ сыкы-
лукълын слъэкълырэп. Щхырэ джэ-
гурэ а пчыхъэм щегум да-
гъэхъыкълыгъэм фэдэ ащ ыуж
тыди щыслэгъужыгъэп.

Тичылэ къэшъокълэ бэлахыбэ
дэсыгъ, ау ащымыгъупшэжъэу
бэрэ зигугъу ашлэщтыгъэр Нэ-
хэе Амзанэ икълэшъуакълэ. Ам-
занэ фэшъхъаф «Ислъамыем»
къыдашъоу чылэм дэсыгъэп,
мэкъэ дахи илагъ, чылэ мэ-
щытми азэнаджэу къыщыдже-
щтыгъ. Амзанэ къуитлэ илагъ —
Щамсудинэрэ Рэщыдэрэ. Къа-
дыр чэщыр къызысырэм, Рэ-
щыдэ ишъэлэотэ къэлукълэ зэрэ-
зэхыхыштым клэхъопсыхъу цыф-
хэр ежэщтыгъэх. Гъэшлэгъоным,
Амзанэрэ Рэщыдэрэ зэлъашлэ-
рэ орэдылоу Нэхэе Тэмарэ
ятэжърэ ятэрэ. Непэ ар Адыгэ
Республикэм инароднэ артистк.

Амзанэ лыжъ дэхагъ, лэм-
лъэм ушъагъэу, лыгъэ шэны-
чъагъэр зэрэхэлъыр къырыпшлэу
пэтхыщагъ. Кирзэ щазымэ шлэ-
цлэм галифе гъончэджыр дэ-
упклэгъагъ, джэнэ пшъаплэу
ыпшъэтыкълэ къеуцуаллэрэр чылу
цыкълухэмкълэ гъэупклэпклэгъагъ,
адыгэ пэлэ лъагэр къекълупэу
шъхъарысыгъ. Зэ сыдэхъанэу
хъугъагъэ ящегу. Ипхъорэлъфэу
Нэфсэт сиклассыгъэти, сыкы-
гъоу тыдэхъэгъагъ. Иныо пэлу-
лъашъом лусыгъ, ежъ щегум
къыдэкълэу тылукълэгъагъ. Нэгу
мэзэхэу сыхэллэгъагъ.

Едэпсыкъоешхом, тичылэхэм-
кълэ тырыгушхоу, дзэ къулыкълу
игенерал къыдэкълыгъ. Ар Ам-
занэ ыкълэ нахъыжъэу Щам-
судинэ иклалэу Нэхэе Руслъан.
Непи къулыкълур ехы.

Тичылэ Хьапэлпхмэ япхъу
горэ Джантыгъ ыцлэу дэсыгъ.
Къызэралотэжырэмкълэ, ар пщы-
нэуагъ. Тичылэ клалэу Интиха-
мыкълэ Аскэр Джантыгъэ ыгу-
рихыштыгъ, ипщынэ къегъэ-
луакълэ иклэсагъ, арыти, джэ-
гур зыцигъэджэгурэм лыкълэ-
мэ, пхъэкълыч теозэ, Джанты-
гъэ клалэр шлэ лэклэлъэгъуагъ.
Ащ хэзэрэгъэтхэзэ, Джантыгъэ
къэсымэджэгъ. Къырым къы-
щелэзэнхэу загъакълэм, ащ тефэу
Аскэр къыщагъ. Класэм къы-
щегъэу Джантыгъэ зызэхехым,
узэу хэлъыр шломылофыжъэу
Къырым дэмыфэжъэу къежъэ-
жы, чылэм къэкълэжыгъ. Джан-
тыгъэ зэрэсымаджэм шлэуагъу
узыри къыхэхъажыи плэгум
къымыкълыжъэу хигъэгъолъхъагъ.

Ипщынэ къарэ ыныбашъо те-
тэу аужырэ орэдыр къыригъэ-
кълыжи, идунай ащ щыухыгъ.

Мары ар:
**Сипщынэ къарэ
къэсэгъэкълый.
Къэбар гомылум
сыкълэгъэкълый!**

**Класэм къыщагъэу
къысэзылуагъэм
Сыдыр фэсшлэнэу
къысщыгуыгъыгъ?
Сипщынэ къарэ
зэпэкълыжъэу
сакоклэ ис.
Нухъэди тисэу
къысэплогъагъэр
угу имыльэу
къысэплогъагъа?
Сипщынэ къарэ
къызэкълэсэщ,
сшлогъо орэдыр
къэсэгъэложъ.**

Орэдыр сянэ бэрэ къезгъа-
лоштыгъ, къызиухыкълэ, ренэу
къыпигъэхъожыштыгъ: «Шу-
лъэгъу клуачлэр Алахъым къып-
ферэмыхъ, ар лэзэгъу зимылэ
уз, уилыкълын плъэкълышт».

Сянэ мэкъэ дахэ илагъ, да-
хэуи къашъоштыгъэ. Джэгу
щылэу «Делэкълэ Мыхъаджэр
ыпхъоу Асет» алоу къызыфа-
тэхэкълэ, тэнэ «Делэкълэ» зэра-
лорэр шлолаештыгъ. «Делэ фа-
усыныр къызыхэкълыгъэр сы-
да?» ылуи, зэ янэ еупчылъагъ.
Къэбарэу пылъэу къылотэгъэр
гъэшлэгъоны:

«Делэ джыри къэмыхъугъэу,
янэ ышъо хэлъэу мырэуштэу
къыралэу пкыхъаплэ ылъэгъугъ:
«Шъао къыпфэхъушт, къыпфэ-
хъурэ сабыим Делэ фэууышшт.
Былым насыпышхо пылъышт.
Ллакълэм къыпфимыдэу къып-
пэуцущтых, урагъэкълыжыныуи
хъушт, ау уакълыфызэкълэмыкълэ.
Сыд хъугъэми, уагъэкълэдыштэп.
Къыотлуагъэми игугъу умышл!»
— алуи къыфагъэпытагъ. Игъо
къэси сабыир къызэхъум, къы-
зэрэралуагъэу, шъаом Делэ фи-
усыгъ, къыфамыдэуи, рагъэкълэ-
жъэуи хъугъэ. Афэмыгъэдэлъа-
хэ зэхъум ыуж икълыжыгъэх.
Шъэожъыер лы хъугъэ, зытелэ-
бэрэр багъоу былым насыпы-
шхо къыдэтэджыгъ. Совет ха-
бэр къуаджэм къэси коллек-
тивизациер къызежъэм, былы-
мэу илэм фызэмыплъэкълыжъэу
«сицылфышъхъэ нахъ лъаплэп
ар» ылуи, колхозым ритыгъ.
Ащ ыуж илъэс къыгъэшлэжыи,
идунай ыхъожыгъ. Дышъэ бэщ
илагъэу, къыклэныгъэу алоштыгъ.
Тыкълэгъэкошын зэхъум «унэм
хигъэбылтыхъагъэу къычлэкълын»
алуи, пкъырыпкъэу зэхатхы-
гъагъ, ау зи хагъотагъэп.

«Зингер»

Сятэ сянэ къызежъэм, Илъэ-
сыклэ чэщэу 1957-рэ илъэсыр
кыхъэщтыгъ. Сянэ тыщасэ къы-
зекълыжыым, зэрыдэхэрэ лэ ма-
шинкэу «Зингер» зыфилоэрэ
къызыдищэгъагъ. Хьаблэм тес
шъузхэр лъэшэу гушлогъагъэх.
Зыщыфаехэм ахыти рыдэщты-
гъэх, етланэ машинкэу «По-
дольскэр» къызежъэм, зэкълэми
къащэфыгъагъ.

Джыдэдэм «Зингерым» илъэ-
сишъэр ыныбжъ, непэ къызнэ-
сыгъэми тиунэ ит, рэдэх. Къэ-
бар гъэшлэгъони пылъ.

Сянэ янэ къелъэлужыгъагъ
машинкэр ымыгъэкълэу ыгъэ-
псэолъэнэу. Арыти, лофышхо

хэтыгъ. Зэритырэм зэщыкълуа-
гъэу къыхыжыгъэми, ыгъэцэ-
клэжыштыгъ. Анахъэу зыфэса-
кълыштыгъэр щэчыкор ары, ар
зыкълэклэ гъотыжыгъоагъ.

Мафэ горэм тэнэ къелотэ-
жы: «Тигъунэгъу пшъэшъэ-
жые цыкълур тадэжъ къакълуи,

машинкэр зэрыт унэм шъу-
щызэдэджэгугъэу, зекълыжыым
ыуж унэм сызэхъэм, щэцы-
кор машинкэм дэмыллыжъэу
слъэгъугъэ. Дзыхыгъэр къэс-
шлагъ шъхъае, бырсыр къы-
мыклэу сыдэуштэу къыныпхы-
жыны?! Чэу нэзым сыклэры-
тысхъагъэу ящегу сыдаплъэу
сыщысысэ, пшъэшъэжыер къы-
дэлъэдэжыгъ. Зыми къэсы-
мыгъашлэу мэкълэ-маклэу сыкълэ-
джи, чэу гъунэм къылуцагъ:
«А нынэ, машинкэм сыкълэло-
фытагъ, щэчыкор о къызэрэ-
дэпхыгъэр ешлэти, къысэпты-
жыныу сыкълылыгъэкълуагъ» —
зесэлэм, сабым къызылуипхъо-
ти, «сшлагъэ джар къызэрэ-
уиложыштыр!» ылуи, унэм илъэ-
дэжыи щэчыкор къырихыжыи,
къыситыжыгъ». Ар зыхъугъэм
ыуж тэнэ машинкэр пхъэ
шъхъэтеплэм димыгъэуцожъэу,
лунклыбзэ цыкълумкълэ ымыгъэ-
пытэжъэу къыхэкълыгъэп.

Тыкълэмыгъэкошчыфэ машин-
кэр псэолъэ шлагъоу тилагъ.
Нэужым шъхъэтеплэм илунклы-
бзэ клэди, зэтыратхыныу хъуи
илоф клуагъэ. Кълэри благъэу,
тучанхэри хъоу, тызыфаер
тщэфышъу зэхъум, машинкэр
тимыщылэгъэжъэу, чыплэ фэ-
тымыгъотыжъэу къэдз-нэдз
унэм итлэхъагъ. Арэуштэу ты-
хэтысэ, пчэдыжъ горэм сянэ
машинкэм клэрысэу сышъхъа-
рыхъагъ. Нэку-нэпс, хъэдэныр
ылыгъэу машинкэр зепелъэ-
кълыхъэ. «Сыд узыфэгъырэр?»
— слуи сыклэрытысхъагъ.
Ынэпс рилъэкълэхи къылуагъ:
«Нэфшъагъоу сянэ пкыхъаплэ-
клэ зыкълэсыгъэлъэгъугъ. Ма-
шинкэм, къакълырым ехъурэ
чыплэ фэбгъотыгъэба, Асет?»
— къысылуи, клэдыжыгъэ. Къа-
кълырым сызэчъэм, машинкэр
сэпэнэлэу хъужыгъэу, члэдза-
гъэу члэт. Хэт, Майзэт, шъуа-
щыщэу ар зышлагъэр?. Мыщ
къэбарэу пылъыр шъушлэщты-
гъэмэ, ар шъумышлэныекълэ
хъуни».

Сянэ янэ Молэхъан ыцлагъ.
Тэуехъаблэ щыщыгъ, Пхъэчэе-
шлэ Исмел ыпхъугъ. Зэшы-
пхъуищырэ зэшитлурэ хъушты-
гъэх. Зым Шъалихъ ыцлагъ, ар
чылэм дэсыгъ. Адрэм ыцлэ
сянэ къышлэжырэп, къызэра-
лотэжырэмкълэ, Тыркуем щы-
псэуштыгъ. Революцием илъэ-
хъан тефэу игупсэхэр зэригъэ-
лэгъухэ шлоигъоу клалэр Тэуе-
хъаблэ къэкълэжыгъ. Тыркуем
къырищи зэшыпхъуищмэ зэ-
фэдэу рыдэнхэу «Зингер» ма-
шинкэу къафищэгъагъ. Ар зила-
гъэр унэгъо зырыз. Зэшыпхъуи-
щыр машинкэм лъэшэу щыгу-
шлукълыгъагъ.

Къызыкълуагъэр мазэ нахъ
мышъугъэу чылэм тхъамыклэ-
гъошхо къыдэхъухъагъ. Крас-
ный террора, хъауми белый
террора сянэ къылонэу ышлэ-
жырэп. Чэщым, цыфэу го-
лыжыгъэхэм яунэмэ арыла-
дэхэзэ, хъульфыгъэу дэсыр
къыдамынэу дащыхи зэкълэ
аукълыгъагъ. Джащ сянэ янэшэу
Тыркуем кыкълэи хъакълэу къэ-

клуагъэри ахэфагъ. Клалэм уна-
гъо илагъэп, клэлэзикълэмы-
щегъ, машинкэ закълор инэпэ-
еплъэу къэнагъ. Щэлэфэ ма-
шинкэм фэсакълыныу сянэ янэ
къелъэлужыгъагъ.

Мы къэбар клэклым уахътэу
къыуытыгъэри, чыплэу зэри-
пхыгъэри ины. Лъэпкъ тари-
хъым игъогу къырыклогъэ «Зин-
герыр» непэ тиунэ зэрит, чы-
плэ гъэнэфагъэ илэу, анахъ
псэолъэ клэн лъаплэу тил.

Сянэ янэтышхэм адэжъ Тэуе-
хъаблэ бэрэ клоштыгъэ. Янэ-
шыпхъоу Гоцэхъурае лъфыгъэ
илагъэпти, ыдэжъ бэрэ щылэ-
щтыгъэ. Гоцэхъурае дэжъ Цыру
ыцлэу нъюжъ кыхъэщтыгъэ, ар
лушыгъ, жэбзэ дахэ лулыгъ.
Къурланыри ышлэщтыгъ, чэта-
пэми еджэщтыгъ. Къэбарэу сянэ
къыклэрихыгъэр бэ. Джа
къэбар лорлотэжыым тэри ты-
къыхэхъухъагъ.

Пцлэшхъор

Адыгэкълэклэ тиунэ пчъэ-
лупэ идэпкъ илъэс пэпчэ
пцлэшхъом набгъо члэшыхъэ.
Тянэ фэсакълыпэу ар къеухъу-
мэ. Джыри тыцылкълугъ, Едэ-
псыкъоешхом тыдэсыгъ пцла-
шхъом цыфыр къызэригъэнэ-
жыгъэм фэгъэхыгъэ къэба-
рыр къызытфелуатэм. «Блэр
дунаим къызытехъом, лым
ешъонэу къыгъэхъугъ, арыти,
лъэу щылэмэ анахъ лэшлур къы-
хынышъ, къыфихыныу блэм
аргъоир ылофтагъ. Аргъоир ежы
лъэу щылэмэ яшъозэ зеуплъэ-
клум, цыфым ыль нахъ лэшлур
щымылэу къыхигъэщыгъ. Бзэгу
цыпэм пылэр пылъэу аргъоир
къэбыжыжысэ, пцлэшхъом лу-
клагъ. «Хэт ыльа анахъ лэшлур
блэм фэлхырэ?» — ылуи
зеупчылэм, «Цыфым ыль нахъ
лэшлур щымылэу къыхэхыгъэу
фэсэхы», — къырилъожыгъ.
«Адэ сэгъэлъэгъуи» пцлэшхъом
зелом, аргъоим ыбзэгу къы-
ридыгъ. Пцлэшхъор псынклэу,
ыпэ пытэ цыкълукълэ аргъоим
ыбзэгу пакълэу пылым еуи,
къыпиутыгъ. Джащ къыщегъэ-
жъагъэу аргъоим ымакълэу клэ-
ди «ны-нын» ригъалоу къэнагъ.
Блэр зыхэс орыжъым аргъоир
къызэсыжыым, хьантлар-
къом ыль ешъуи, ащ нахъ лэ-
шлур щымылэу ылуи, блэм фи-
хыгъ. Джарэуштэу пцлэшхъом
цыфхэр ыухъумагъэх. Блэр
хьантларкъолым нэмыклэ ешъо-
рэп. Джащ къыщегъэжъагъэу
цыфхэр пцлэшхъом инабгъо нэ-
сыхэрэп, агъэгумэкълырэп.

Псырыклъаблэр гъэмафэм

Псырыклъаблэм нахъ хъа-
блэ дахэ щылагъ лоу сшлэрэп.
Ар етлани гъэмафэр ары зыдэ-
хэ дэдагъэр! Непэ къызнэсы-
гъэми сынгэу кыкълэуцожыгъ:
пчэдыжъ нэфшъагъу, хьантлар-
къоу зэпэкълэжырэм амакълэ
хъаблэр къыгъэуштыгъ. «Псыр
къиуыгъ!» алошъ, цыфхэр зэ-
джэжы. Чыныныбэушэу сэри
сыкълэдыкълыгъ. Сапашхъэ къы-
уцауагъэу слъэгъугъэр егъашлэм
сынэгу клэмыкълыжы. Ныкълэ-
псыкълэу клэим псыр дизэу
къыдэуцауагъ, ар Фэрзакълэу
кыкълыгъ. Фэрзэжъо орыжыр
зэрэзэхэтэу къызыдилъэшъугъ.
Сыд фэдэ орыжыи ычлэ сэе
шъэбэ сэе лужъу. Ары къы-
щыкълэре пстэури къызыха-
клэрэр, ахэр зэкълэ зэрэхэтэу
псэу къэкълуагъэм къызыдилъыжыгъ.

**ХьОТ Замрэт.
(Джыри къыкълэлыкълэушт).**

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо граждан къулыкъу ехылагъ» зыфилорэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2015-рэ илъэсым бэдзэогъум и 29-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо граждан къулыкъу ехылагъ» зыфилорэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 2005-рэ илъэсым шышхъэлум и 4-м аштагъэу N 352-р зытетэу «Адыгэ Республикэм икъэралыгъо граждан къулыкъу ехылагъ» зыфилорэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэу-гъоягъэхэр, 2005, N 8; 2007, N 11; 2009, N 2, 12; 2010, N 3, 8; 2011, N 3, 11; 2012, N 6, 12; 2013, N 3, 5, 7, 8; 2014, N 3, 10; 2015, N 6) мыщ фэдэ зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэу:

1) я 8-рэ статья иа 1-рэ лахъ иа 2-рэ пункт гуцылэхэу «(къэралыгъо къулыкъу нэмык лъэпкъхэр)» зыфилохэрэр хэгъэклыжыгъэнхэу;

2) я 8-рэ статья иа 5-рэ лахъ:

а) иа 1-рэ абзац гуцылэхэу «(къэралыгъо къулыкъу нэмык лъэпкъхэр)» зыфилохэрэр хэгъэклыжыгъэнхэу;

б) иа 1-рэ пункт гуцылэхэу «(къэралыгъо къулыкъу нэмык лъэпкъхэр)» зыфилохэрэр хэгъэклыжыгъэнхэу;

в) иа 2-рэ пункт гуцылэхэу «(къэралыгъо къулыкъу нэмык лъэпкъхэр)» зыфилохэрэр хэгъэклыжыгъэнхэу;

г) иа 3-рэ пункт гуцылэхэу «(къэралыгъо къулыкъу нэмык лъэпкъхэр)» зыфилохэрэр хэгъэклыжыгъэнхэу;

3) я 8-рэ статья иа 5¹-рэ лахъ гуцылэхэу

«(къэралыгъо къулыкъу нэмык лъэпкъхэр)» зыфилохэрэр хэгъэклыжыгъэнхэу;

4) я 28-рэ статья мыщ тетэу къэтыгъэнхэу:

«Я 28-рэ статья. Граждан къулыкъумкIэ стажыр

1. IэнатIэхэм залутыгъэ лъэхъанхэу граждан къулыкъумкIэ стажым хагъахъэхэрэр, граждан къулыкъушIэхэм яоклад мазэ къэс ахъцэ тегъахъоу фашыштыр, мэфэ пчъагъэу зызэрагъэпсэфыштыр, елолIэнчъэу граждан къулыкъур зэрахъырэм пае кIэгъэгущIу мэхъанэ зилэ ахъцэу аратыштыр зыфэдизыр гъэнэфэгъэнхэм пае граждан къулыкъумкIэ стажыр къызэралытэрэ шыкIэр, джащ фэдэу граждан къулыкъумкIэ стажым IэнатIэхэр залыгыгъэ нэмык лъэхъанхэр зэрэхалытэрэ шыкIэр федеральнэ хэбзэгъэуцугъэм егъэнафэх.

2. Граждан къулыкъушIэхэу илъэс пчъагъэр изыгъэкъугъэхэм пенсие афэгъэуцугъэным пае федеральнэ хэбзэгъэуцугъэмрэ Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэрэ адиштэу граждан къулыкъумкIэ стажыр афагъэнафэ.»

Я 2-рэ статья. Мы Законом кIуачIэ илэ зыхъурэр

Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щегъэжъагъэу мы Законом кIуачIэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу ТХЪАКIУШЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ, шышхъэлум и 6, 2015-рэ илъэс N 438

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм щыпсэухэрэмрэ ичIыплэрэ чIыопс, техногеннэ нэшанэ зилэ ошIэ-дэмышIэ тхъамыкIагъохэм ащухъумэгъэнхэм ехылагъ» зыфилорэм иа 16-рэ статья зэхъоклыныгъэ фэшлыгъэным фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2015-рэ илъэсым бэдзэогъум и 29-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Адыгэ Республикэм щыпсэухэрэмрэ ичIыплэрэ чIыопс, техногеннэ нэшанэ зилэ ошIэ-дэмышIэ тхъамыкIагъохэм ащухъумэгъэнхэм ехылагъ» зыфилорэм иа 16-рэ статья зэхъоклыныгъэ фэшлыгъэным фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 1999-рэ илъэсым мэлылъ-фэгъум и 30-м аштагъэу N 123-р зытетэу «Адыгэ Республикэм щыпсэухэрэмрэ ичIыплэрэ чIыопс, техногеннэ нэшанэ зилэ ошIэ-дэмышIэ тхъамыкIагъохэм ащухъумэгъэнхэм ехылагъ» зыфилорэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэу-гъоягъэхэр, 1999, N 4; 2002, N 7; 2005, N 3; 2008, N 2; 2009, N 7; 2011, N 7; 2012, N 7; 2013, N 5, 11; 2014, N 2) иа 16-рэ статья зэхъоклыныгъэ фэшлыгъэнхэу, я 10⁷-рэ пункт хэгъэхъогъэнхэу ыкIи ар мыщ тетэу къэтыгъэнхэу:

«10⁷) цIыфхэмрэ чIыплэхэмрэ ошIэ-дэмышIэ тхъамыкIагъохэм ащухъумэгъэнхэмкIэ къэралыгъо уплъэкIунхэр зэрэзэхашэрэ шыкIэу Урысые Федерацием и Правительствэ ыгъэнэфагъэр къыдалытэзэ, шъолъыр, межмуниципальнэ, муниципальнэ мэхъанэ зилэ ошIэ-дэмышIэ тхъамыкIагъохэм цIыфхэмрэ чIыплэхэмрэ ащухъумэгъэнхэмкIэ шъолъыр къэралыгъо уплъэкIунхэр зэрэзэхашэштхэ шыкIэр гъэнэфэгъэнхэу;».

Я 2-рэ статья. Мы Законом кIуачIэ илэ зыхъурэр

Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щегъэжъагъэу мы Законом кIуачIэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу ТХЪАКIУШЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ, шышхъэлум и 6, 2015-рэ илъэс N 444

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Патронатым ехылагъ» зыфилорэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2015-рэ илъэсым бэдзэогъум и 29-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Патронатым ехылагъ» зыфилорэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 2007-рэ илъэсым бэдзэогъум и 24-м аштагъэу N 107-р зытетэу «Патронатым ехылагъ» зыфилорэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэу-гъоягъэхэр, 2007, N 7; 2012, N 10; 2013, N 7; 2014, N 6) мыщ фэдэ зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэу:

1) я 2-рэ статья иа:

а) иа 1-рэ пункт хэт гуцылэхэу «социальнэ патронатымрэ интернатым къызычIэкIхэ нэуж аналэ зэратырагъэтрэмрэ» зыфилохэрэр гуцылэхэу «социальнэ патронатымрэ» зыфилохэрэмкIэ зэблэхъугъэнхэу;

б) я 2-рэ пунктым иподпунктэу «а»-м хэт гуцылэхэу «Федеральнэ законэу «Сабыи ибэхэмрэ ны-тыхэр зышхъарымытыж кIэлэцIыкIу-хэмрэ социальнэ Iэпылэгъу ягъэгъотыгъэнымкIэ гарантIе тедзэхэм яхылагъ» зыфилохэрэр гуцылэхэу «1996-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 21-м аштэгъэ Федеральнэ законэу N 159-р зытетэу «Сабыи ибэхэмрэ ны-тыхэр зышхъарымытыж кIэлэцIыкIу-хэмрэ социальнэ Iэпылэгъу ягъэгъотыгъэнымкIэ гарантIе тедзэхэм яхылагъ» зыфилохэрэмкIэ зэблэхъугъэнхэу;

в) я 2-рэ пунктым иподпунктэу «б»-м хэт гуцылэхэу «Федеральнэ законэу «Зыныбж имыкъугъэхэр нэрыз мыхъунхэмкIэ ыкIи хэбзэу-кыныгъэхэр амышынхэмкIэ лъапсэхэм яхылагъ» зыфилохэрэр гуцылэхэу «1999-рэ илъэсым мэ-къуогъум и 24-м аштэгъэ Федеральнэ законэу N 120-р зытетэу «Зыныбж имыкъугъэхэр нэ-рыз мыхъунхэмкIэ ыкIи хэбзэу-кыныгъэхэр амышынхэмкIэ лъапсэхэм яхылагъ» зыфилохэрэмкIэ зэблэхъугъэнхэу;

г) я 3-рэ пунктым хэт гуцылэхэу «патронат

язытырэ организациер» зыфилохэрэр гуцылэхэу «опекэмрэ попечительствэмрэкIэ чIыплэ къулыкъур» зыфилохэрэмкIэ зэблэхъугъэнхэу;

д) я 5-рэ, я 7-рэ, я 8-рэ пунктхэм кIуачIэ ямылэжъэу лъытэгъэнхэу;

2) я 3-рэ статья иа 5-рэ, иа 6-рэ лахъхэм кIуачIэ ямылэжъэу лъытэгъэнхэу;

3) я 4-рэ статья кIуачIэ имылэжъэу лъытэгъэнхэу;

4) я 5-рэ статья иа 1-рэ лахъ мыщ тетэу къэтыгъэнхэу:

«1. Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкIэкIо къулыкъоу гъэсэныгъэм ылъэныкъо пэцэныгъэ щызезыхъэрэм ыухэсыгъэ шапхъэхэм атетэу апIунэу аштэгъэ кIэлэцIыкIум щыгъынхэр, лъэкъопылыхъэхэр, нэмыкIэу ищыкIагъэхэр Iэклагъахъэх.»

5) я 6¹-рэ статья хэгъэхъогъэнхэу ыкIи ар мыщ тетэу къэтыгъэнхэу:

«Я 6¹-рэ статья. Интернатым къычIатIуп-шихэрэм аналэ зэратырагъэтырэр

IэлэцIыкIу ибэхэмрэ ны-тыхэр зышхъарымытыж кIэлэцIыкIу-хэмрэ зыщалыгыхэрэ организациехэр, зыщапIурэ унагъохэр къызабгынэрэ нэуж Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкIэкIо къулыкъоу гъэсэныгъэм ылъэныкъо пэцэныгъэ щызезыхъэрэм зэригъэнэфэрэ шыкIэм тетэу социальнэ Iэпылэгъу арагъэгъотын альэкIышт.»

Я 2-рэ статья. Мы Законом кIуачIэ илэ зыхъурэр

Официальнэу къызыхаутырэ нэуж мэфи 10 зытешIэкIэ мы Законом кIуачIэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу ТХЪАКIУШЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ, шышхъэлум и 6, 2015-рэ илъэс N 447

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Административнэ хэбзэу-кыныгъэхэм яхылагъ» зыфилорэм иа 31¹-рэ статья зэхъоклыныгъэ фэшлыгъэным фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2015-рэ илъэсым бэдзэогъум и 29-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «Административнэ хэбзэу-кыныгъэхэм яхылагъ» зыфилорэм иа 31¹-рэ статья зэхъоклыныгъэ фэшлыгъэным фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 2004-рэ илъэсым мэлылъфэгъум и 19-м аштагъэу N 215-р зытетэу «Административнэ хэбзэу-кыныгъэхэм яхылагъ» зыфилорэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэу-гъоягъэхэр, 2004, N 4; 2005, N 5, 8, 12; 2006, N 8; 2007, N 1, 5, 6, 7, 12; 2008, N 6, 7, 11; 2009, N 4, 7, 12; 2010, N 2, 5, 6; 2011, N 7, 8, 11; 2012, N 1, 4, 6, 10, 12; 2013, N 8; 2014, N 2) иа 31¹-рэ статья мыщ фэдэ зэхъоклыныгъэ фэшлыгъэнхэу:

«1. Муниципальнэ образованием къыгъэгъунэрэ чIыплэм мыстационарнэ розничнэ сатыу цIыкIу зэрэщызэхашэрэ шыкIэу чIыплэ зыгъэлорышIэжынымыкIэ къулыкъум ыгъэнэфагъэр зыукъорэ цIыфхэм — сомэ мини 5 хъурэ, IэнатIэхэр зылыгъхэм — сомэ мини 10 хъурэ, юридическэ лицэхэм — сомэ мин 30 хъурэ административнэ тазыр атыралъхъашт.

2. Административнэ пшыныж зарагъэхьыгъэ илъэсым мы статья иа 1-рэ лахъ къыщыдэлъытэгъэ зекIуакIэхэр джыри къызыхэзгъафэхэрэм: цIыфхэм — сомэ мини 10, IэнатIэхэр зылыгъхэм — сомэ мин 20, юридическэ лицэхэм — сомэ мин 60 административнэ тазырэу арагъэтышт.»

Я 2-рэ статья. Мы Законом кIуачIэ илэ зыхъурэр

Официальнэу къызыхаутырэ нэуж мэфи 10 зытешIэкIэ мы Законом кIуачIэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу ТХЪАКIУШЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ, шышхъэлум и 6, 2015-рэ илъэс N 456

къ. Мыекъяупэ,
шышъхьэлум и 6, 2015-рэ илъэс
N 448

ЗЭКЪОШНЫГЪЭМ ИГЪОГУХЭМКІЭ

Лъэпкъ шлэжым иухъумаколх

Тыркуем кыкыгъэ ныбжыкІэ куп джырэблагъэ Мыекьюапэ шылагъ. Хэкужым апэрэу кызырэкІуагъэхэм фэшІ яунэкъощэм алыхъугъэх, нэлусэ зыфэхъугъэхэм къэбарэу къафалотагъэр лъэшэу ашлогъэшлэгъон.

Адыгэ Республикэм лъэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адырІэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жугъэм иамалхэмкІэ и Комитет хъакІэхэр рагъэблэгъагъэх. Комитетым итхъаматэу Шхъэлэхъо Аскэр лъэпкъ Іофыгъохэр зэрагъэцакІэхэрэм, республикэм ищыІакІэ Тыркуем кыкыгъэ студентхэм къафилотагъ. Купым адыгэхэр, абхъазхэр зэрэхэтхэм фэшІ зэлъэпкъэгъухэм упчІэу къатырэр лъэшэу зэтэкІыштыгъэп.

Адыгабзэр дэгъоу зышІэу нэб-

гыри 3 нахъ къахэкІыгъэп. Ар къыдалыты, Тыркуем кыкыгъыгъэ ХыдзэлІ Абдулахъ зэдэклэкІу ныбжыкІэхэм афашыным Шхъэлэхъо Аскэр кІэщакІо фэхъугъ. Мыекьюапэ щыпсэурэ Мэрэтыкыо Айдэмыр хъакІэхэм ягъусэу республикэм ичІыплэ дахэхэм ащылагъэх.

— Мэрэтыкыо Айдэмыр иунэкъощхэр студентхэм ахэтых, — къелуатэ Шхъэлэхъо Аскэр. — ХъакІэхэм адыгабзэр нахышІоу зэрагъэшІэн ямурад. Ащ тегъэгъушІо. Зэунэкъощхэр Ілакъом итамыгъэ, зыщыпсэухэрэм къакІэлупчІэх.

Студентхэм кызыралуагъэмкІэ, экономикэм, бизнесым, гуманитар шІэныгъэхэм, нэмыкІхэм зафагъасэ. Шхъэлэхъо Аскэр, Мэрэтыкыо Айдэмыр, ХыдзэлІ Абдулахъ язэфэхъысыжхэм къахэдгъыщыр студентхэм зэпхыныгъэхэр адашыхэ зэрашІоигъор ары. Еджэныр кызаухыкІэ Адыгеимрэ Тыркуемрэ язэпхыныгъэхэр ІофшІэным шагъэпытэнхэ алъэкІынэу алъытэ.

Адзынэхэр, Мэрэтыкыохэр, Уазэхэр, Тхыагъэпсэухэр, Аруйтэхэр, нэмыкІхэри студентхэм ахэтлэгъуагъэх, ХыдзэлІ Абдулахъ ишуагъэкІэ гушыІэгъу тафэхъугъ.

Сурэтхэм яплыхъэзэ адыгабзэр зэрагъэшІэнэу ащ фэгъэхъыгъэ тхылхэр хъакІэхэм шІухъафтын афашыгъэх. Студент пшъашъэхэм псынклэу тхылхэр кызылаухыгъэх. Адыгэ быракъыр, республикэм игерб, нэмыкІхэр ашІэх. Пшъашъэхэм ащыц адыгэ быракъ цыкІоу столым тетыр инэплъэгъукІэ ыгъашІоу кыттыхъугъ. Быракъыр нахъ кыпэблагъэ фэтшІи ыпашъхъэ кыдгъэуцуагъ. Пшъашъэр нэгъушІоу, дунаир фемыхъужъэу быракъым еплыгъ, ылапэхэр ригъэчъагъэх, жъогъо 12-у быракъ уцышъом кыхылыдыкІырэмэ, щэбзасщэхэм нахъ блэгъэ зафашыгъ, быракъыр ынэкІушъхъэ кырихылагъ... Быракъыр лъэпкъ шІэжым итамыгъэу ылытагъ.

Сурэтэу пшъашъэм тесхыгъэхэм гушхоныгъэ ахэгъотагъ, адыгабзэр ымышІэми, нэплъэгъукІэ гум илыр зэтІон тлэкІыгъэу

тлытагъэ. Тарихъ чІыгум шыІэхэу къэбарэу зэхахырэм зэригъэгъуазэхэрэр къагурыІоштыгъ. Комитетым ІофышІэу Мурад ГошІапІэ адыгабзэм изэгъэшІэнкІэ упчІэхэм джэуапхэр аритыжхъэзэ абхъазэу ахэтым кызырІуагъэу, мэкъэ Іужъухэр къалонхэм фэшІ адыгабзэри абхъазыбзэри лъэшэу зэтэкІыхэрэп. Студентхэр ІэпыІэгъу зэфэхъужхъэзэ яныдэльфыбзэхэр зэрагъэшІэщтых.

ХъакІэхэр гъогу темыхъажхъэзэ нэпэеплэ сурэтхэр атырахыгъэх, зэлъыІэсыкІэ амалхэр зэрагъэпсыщхэм тегушылагъэх. Адыгэ быракъым, адыгэ шыуашэм, республикэм и Мафэ, Хэкужым кызыгъэзэжыгъэм и Мафэ, нэмыкІ мэфэкІхэм атефэу тиреспубликэ къэкІонхэу студентхэм рахъухъагъ. Цыфхэм алуКІэхэ, ныбджэгъукІэхэр кыхагъэщыхэ, тишэн-хабзэхэр, тарихъыр нахъ дэгъоу зэрагъашІэхэ ашІоигъу.

Тыркуем кыкыгъэ студентхэр мы мафэхэм Абхъазым шыІэх.

Сурэтхэм арытхэр: **зэхахъэм хэлэжыгъэхэр; пшъашъэр адыгэ быракъым еплы.**

хырыкІыгъ, Іэгуаоу ащ ытыгъэм А. Устюжаниныр лычІы, къэлапчъэм дидзагъ. ХъакІэхэм яухъумаколхэм къадзыхъэгъэ А. Устюжаниным Іэгуаор дахэу хъагъэм зэрэридзагъэр кыхэтэгъэщы.

«Ангуштым» итренер шхъалэу Геннадий Бондарчук кызырІуагъэмкІэ, 2:0-у ешІэгъур ахы зэхъум ухъумэн Іофыгъохэр нахышІоу агъэцэкІэнхэм пылынхэ фэгъ, ау апекІэ илхыхъэзэ зэлукІэгъур ашІуахыгъ.

«Зэкъошныгъэм» итренер шхъалэу ХъокІо Къэплъан футболист зауІэ зэрэзэблхъугъэм шІуагъэ кыхыгъэу ылытагъ. ЯтІонэрэ едзыгъом тиспортсменхэр нахъ псынклэу зэрешІагъэхэр кыхыгъэщыгъ.

Тикомандэ мыгъэ апэрэ текІо-ныгъэр кыдихыгъ.

Сурэтым итхэр: **«Зэкъошныгъэм» щешІэхъэзэ апэрэу къэлапчъэм Іэгуаор дэзыдзагъэхэр: Андрей Устюжанин, Евгений Гурелевыр, Делэкъо Аскэр.**

ФУТБОЛ. КУПЭУ «КЪЫБЛЭР»

Апэрэ текІоныгъ

«Зэкъошныгъ» Мыекьюапэ — «Ангушт» Назрань — 3:2.
Шышхъэлум и 18-м Мыекьюапэ щызэдешІагъэх.
Зыщыагъэхэр: М. Шутон — Новочеркасск, А. Образко — Ставрополь, А. Гурбанов — Краснодар.

«Зэкъошныгъ»: Швагиров, Такъый, Саблиров, Бугулов, Ахмедханов (Мыкыо Мурат, 90), Мендель (Устюжанин, 38), Къат, 83, Гурелев, Къонэ Амир (Кравченко, 63), Дудин, Джамилов, Павлов (Делэкъу, 55).

Къэлапчъэм Іэгуаор дэзыдзагъэхэр: Прус — 26, Къонэ Аслъанбек — 51, «Ангушт». Гурелев — 63, Делэкъу — 66, Устюжанин — 77, «Зэкъошныгъ».

ЕшІэгъур 0:2-у тшІуахыгъэ, тифутболистхэм ягуетыныгъэ кырагъэлыхыгъэп. Андрей Устюжанин ухъумаколхэм алэкІэ, метри 8 фэдизкІэ къэлапчъэм пэчыжъэу щытыгъэ Делэкъо Аскэр Іэгуаор ритыгъ. Аскэр футболист зауІэ кыпэуцугъэми, къэлапчъэм псынклэу дэуагъ, хъагъэм Іэгуаор ридзагъ — 2:2. «Зэкъошныгъэр» ыпекІэ зельым, А. Делэкъор джабгъу лъэныкъом ащып-

КІЭЛЭЦЫКІУ-НЫБЖЫКІЭ ФУТБОЛЫР

ЯешІакІэ тшІогъэшІэгъон

Урысыем футболымкІэ изэнэкъокъу хэлэжъэрэ кІэлэцыкІу-ныбжыкІэ командэхэм зичэзъу ешІэгъухэр ялагъэх. Купэу «Къыблэм» щыкІогъэ зэлукІэгъухэм якІэххэр зэтэгъапшэх.

1999-рэ илъэсым къэхъу-гъэ кІэлэхэр зыхэт купым «Зэкъошныгъэмрэ» «Торпедэмрэ» Ермэлхъаблэ щызэдешІагъэх. Пчъагъэр 1:1-у аухыгъ. ЗэлукІэгъур 0:1-у тшІуахыгъэ, Даниил Меморскэм бысымхэм якомандэ икъэлапчъэ Іэгуаор дидзагъ. Тренер-кІэлэегъаджэу Виталий Аксеновым тикІэлэхэр егъасэх.

2000-рэ илъэсым къэхъу-гъэхэр зыщызэнэкъокъугъэхэ купым тренер-кІэлэегъаджэу

Кобл Руслъан зипэщэ «Зэкъошныгъэр» щешІагъ. Адыгеим ифутболистхэр 2:1-у «Торпедэм» текІуагъэх. Тиреспубликэ щыцхэу Юсуп Артуррэ Антон Кудрявцевымрэ зэрызэ «Торпедэм» икъэлапчъэ Іэгуаор дадзагъ.

Шышхъэлум и 23-м «Зэкъошныгъэм» ифутболист ныбжыкІэхэр Афипскэм щыІукІэщтых чІыплэ командэу «Афыпсым».

Адыгэ Республикэм футболымкІэ икІэлэцыкІу-ныбжыкІэ спорт еджапІэ ипашъэу Хъабэхъу Рустемрэ ащ игуадзэу Пэнэшъу Мыхъамодэрэ кызырэталауагъэу, республикэм ифутбол командэ шхъалэу «Зэкъошныгъэм» аштэщт ныбжыкІэхэр нахышІоу гъэсэгъэнхэм фэшІ нэмыкІ зэлукІэгъухэм кІэлэеджакІохэр ахагъэлэжъэщтых.

«Зэкъошныгъ» — «Спартак»

Тренер-кІэлэегъаджэу Александр Вольвач зипэщэ ныбжыкІэ командэм купэу зыхэтым апэрэ чІыплэр кыщыдихыгъ. Налчык икомандэу «Спартакым» щешІэхэрэр куп шхъаф хэтыгъэх, ахэри апэрэ чІыплэм щыІэх. Мыекьюапэрэ Налчыкрэ яныбжыкІэхэр тыгъуасэ тиреспубликэ истадионэу «Юностым» щызэлукІагъэх. КомандитІури Урысыем икІэху ешІэгъухэм ахэлэжъэнхэмкІэ финалым хэфагъэх. Джы нахъ лъэшыр зэдгъэшІэным фэшІ ешІэгъоу Мыекьюапэ щыкІуагъэм теплыгъ. Пчъагъэр 5:1-у «Спартак» текІуагъ.

НэкІубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТІЛЪ Нурбий.

Зэхэзыщагъэр ыкІи кыдэзыгъэкІырэр:

Адыгэ Республикэм лъэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адырІэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жугъэм иамалхэмкІэ и Комитет Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакционер зыдэшыІэр:

385000, кь. Мыекьюапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр:

приемнэр: 52-16-79, редактор шхъаІэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,

редактор гуадзэр-пшъэдэкІыж зыхырэ секретары: 52-16-77.

E-mail:

adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр:

Урысые Федерацием хэутын ІофхэмкІэ, телерадиокъэтынхэмкІэ ыкІи зэльы-ІэсыкІэ амалхэмкІэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чІыплэ гъэІорышІапІ, зэраушыхъа-тыгъэ номерыр **ПИ №ТУ23-00916**

Зыщыхаутырэр

ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, кь. Мыекьюапэ, ур. Пионерскэр, 268

ЗэкІэмкІи пчъагъэр

3250

Индексхэр

52161

52162

Зак. 844

Хэутыным узшыкІэтхэнэу щыт уахъэр Сыхъатыр 18.00 ЗыщыкІэтхэгъэхэ уахъэр Сыхъатыр 18.00

Редактор

шхъаІэм

ишпэрылхэр

зыгъэцакІэрэр

редактор шхъаІэм иапэрэ гуадзэу

МэщІэкъо

Сайд

Редактор шхъаІэм игуадзэр — пшъэдэкІыж зыхырэ секретары

Хъурмэ Хъусен